

Abstrakt

Předkládaná práce je věnována vztahu československé kulturní levice k sovětskému Rusku v meziválečném období. Zabývá se obrazem sovětského Ruska, který se v tomto prostředí utvářel, přičemž poukazuje na to, že pro řadu československých levicových umělců a intelektuálů sloužil jako nosná konstrukce pro vlastní vize ideálního společenskopolitického uspořádání. Obraz sovětského Ruska tak v jejich pojetí představoval utopii v tom smyslu, jaký tomuto fenoménu připisuje sociolog Karl Mannheim. Předkládaná práce popisuje proces vzniku tohoto utopického obrazu v prostředí československé kulturní levice počátkem dvacátých let, mapuje proměny jeho tematické a motivické struktury a sleduje jeho rozpad na pozadí ideového štěpení československé kulturní levice na konci třicátých let. Tento proces je sledován na souboru cestopisů, v nichž levicovní umělci a intelektuálové formulovali své bezprostřední dojmy a zkušenosti z této země. K jejich analýze je pak využita metoda sémiotické textové analýzy. Prostřednictvím analýzy konfrontačních a transformativních funkcí utopického obrazu sovětského Ruska se předkládaná práce pokouší objasnit postoje a stanoviska československých umělců a intelektuálů k sovětskému Rusku v kontextu společensko-politické situace meziválečného období a v širších souvislostech meziválečného evropského vývoje, s důrazem na roli a odpovědnost intelektuálních elit. Dospívá k závěru, že rozchod s utopickým obrazem sovětského Ruska nastal ve chvíli, kdy pro část levicových intelektuálů přestal plnit potřebné konfrontační a transformativní funkce, a začali proto z nitra tohoto utopického myšlení poukazovat na jeho ideologické znaky. Katalyzátorem tohoto procesu se stal eskalující útok na moderní umění v podobě sovětské kampaně proti formalismu, který pro avantgardu znamenal zásadní ohrožení jejího utopického projektu proměny světa pomocí magické moci obrazu a slova.